

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยมุ่งพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ควบคู่กับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปลี่ยนวิธีคิด ค่านิยม หลักที่เน้นการพัฒนาองค์รวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 34) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 7) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข ในสาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาตรฐาน ง 3.1 กล่าวว่าผู้เรียนต้องมีความเข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีคุณธรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 114) จากความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ในหลักสูตรแกนกลางที่กล่าวมา คอมพิวเตอร์ยังมีบทบาทครอบคลุมการดำรงชีวิตของคนเราในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีการเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้งานคอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจากเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลได้รับผลกระทบ เกิดปัญหาต่อการพัฒนาการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

โรงเรียนโนนเขวาทะเล้าใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับตั้งแต่ อนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2551 มีนักเรียน 108 คน ครูจำนวน 10 คน มีพันธกิจคือการพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน เน้นการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง จำนวน 20 เครื่อง โดยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (โรงเรียนโนนเขวาทะเล้าใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม. 2551 : 25)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประเมินโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 ได้รับผลการประเมินคุณภาพในระดับปรับปรุง อันเนื่องมาจากยังขาดสื่อที่มีประสิทธิภาพ (โรงเรียนโนนเขวาทะเล้าใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม. 2551 : 12) ส่งผลให้นักเรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น และการประเมินตามสภาพจริง พบว่านักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 54.50 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน คือ ร้อยละ 75 (โรงเรียนโนนเขวาทะเล้าใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม. 2551 : 45)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา (Information technology for education) ให้ทันยุคสมัย สำหรับใช้ในการรับส่งข้อมูลผ่านกระบวนการประมวลผลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบมีความหมาย นำมาใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาก่อนนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ด้านการศึกษาในรูปของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ประยุกต์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดการกับข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง ภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียงหรือวิดีโอ และการปฏิสัมพันธ์ผสมผสานกันอย่างกลมกลืนและเป็นระบบ (มนต์ชัย เทียนทอง. 2545 : 74) นอกจากนั้นการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีการโต้ตอบกันได้ระหว่างผู้เรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น และยังช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนไม่ทันคนอื่นในชั้นเรียนได้มีโอกาสศึกษา โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเสริม

ในการจัดการศึกษาสามารถนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาช่วยสนับสนุนการสอนแบบปกติได้ เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถรองรับงานด้านมัลติมีเดีย ให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถศึกษาเนื้อหาได้ตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในรูปแบบสาธิตการใช้งาน โปรแกรมโดยมัลติมีเดียต่าง ๆ จะทำให้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ เข้าใจในส่วนประกอบของรายละเอียดต่าง ๆ เข้าใจและใช้งานโปรแกรมประยุกต์ได้ชัดเจนขึ้น

การเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิตสร้างความสนใจในการเรียนรู้และยังมีความเด่นที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันเป็นขั้นตอน โดยสาธิตเริ่มจากขั้นตอนแรกจนขั้นตอนสุดท้าย ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในการเรียน และสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้สอนยังสามารถควบคุมชั้นเรียนได้ง่ายขึ้น ตรวจสอบการปฏิบัติและให้คำแนะนำกับผู้เรียนได้ทั่วถึง (รัสรินทร์ ตระกูลรัตนานนท์. 2550 : 156)

จากข้อมูลดังกล่าวบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนลดปัญหาเรื่องข้อจำกัดของเวลา ผู้เรียนที่จดจำขั้นตอนหรือทักษะในการปฏิบัติขั้นตอนไม่ได้สามารถดูขั้นตอนการสาธิต เพื่อทบทวนในส่วนที่ไม่เข้าใจ โดยควบคุมการสาธิตได้ด้วยตัวเอง และในการปฏิบัติงานตามใบปฏิบัติงานนั้น ผู้เรียนสามารถดูตัวอย่างพร้อมคำอธิบายในขั้นตอนต่าง ๆ ควบคุมไปกับการปฏิบัติได้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกการปฏิบัติจากขั้นตอนที่เห็นผ่านบทเรียน ได้ด้วยตนเอง และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ด้วยการนำความรู้ไปปฏิบัติงานเกิดทักษะ

จากเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาสื่อนวัตกรรมการสอน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ให้สูงขึ้น

คำถามการวิจัย

การจัดการจัดการเรียนรู้อด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สูงขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หลังเรียนกับคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น

สมมุติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน โนนเขวา เหล่าใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 15 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต

2.2.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต

3. เนื้อหาสาระ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ดังข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เนื้อหาสาระ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	
ตัวชี้วัดชั้นปี ป.5	เนื้อหาสาระ
มาตรฐาน ง. 3.1 (2)	3.1 แนะนำคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
สร้างงานเอกสารเพื่อใช้	3.2 การใช้งานคอมพิวเตอร์กับการสร้างเอกสาร
ประโยชน์ในชีวิต	3.3 การพิมพ์งานและการจัดเพิ่มข้อมูล
ประจำวันด้วยความรับผิดชอบ	3.4 การจัดรูปแบบเอกสาร
	3.5 การสร้างตาราง
	3.6 การทำงานกับกราฟิกในเอกสาร

4. สถานที่

โรงเรียน โนนเขวาทะใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม อำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

5. ระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ได้รับการพัฒนาขึ้น สามารถมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น แล้วส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
2. คณะครูได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น
4. เป็นข้อมูลแก่คณะครูสามารถนำไปสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในรายวิชาอื่นและก่อให้เกิดการส่งเสริมการวิจัยด้านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่อไปได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้มีการฝึกทักษะในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การใช้สื่อและการประเมินผลโดยมีการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่องการใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น มาประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่วางไว้

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิตเรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น หมายถึง บทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ที่มีการสาธิตการใช้งานขั้นตอนต่างๆผ่านบทเรียน เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 1/2553 โรงเรียน โนนเขวากลาง ใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งภายในบทเรียนประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชา แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ที่มีทั้งตัวอักษร สี ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ประกอบเสียงและตัวอักษร โดยมีเนื้อหา คือ แนะนำคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การใช้งานคอมพิวเตอร์กับการสร้างเอกสาร การพิมพ์งานและการจัดเพิ่มข้อมูล การจัดรูปแบบเอกสาร การสร้างตาราง การทำงานกับกราฟิกในเอกสาร

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน โนนเขวากลาง ใหญ่ราษฎร์ส่งเสริม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง ค่าที่ได้จากการนำเอาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนและคะแนนทดสอบระหว่างเรียน ผ่านเกณฑ์ 80/80

เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดในกลุ่มเป้าหมายที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมระหว่างเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดในกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบสาธิต

ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าแสดงความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ที่พัฒนาขึ้น เป็นการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนหลังเรียนและคะแนนก่อนเรียน

ความพึงพอใจของผู้เรียน หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิต เรื่อง การใช้งานคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ซึ่งแปลผล ได้จากระดับคะแนนเฉลี่ย จากการตรวจแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ในงานวิจัย ครั้งนี้ ในระดับ มากที่สุด คือ 5 มาก คือ 4 ปานกลาง คือ 3 น้อย คือ 2 และน้อยที่สุด คือ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY